

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยตามโครงการทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา ของแผนกวิชา
 ประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดลอง
 ใช้แบบจำลองการสอนสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม สำหรับครูช่วยสอนเด็กชาวเขา
 และทดลองวิธีสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นประถม โดยอาศัยหลักการฝึกหัดครูตามหลักสูตร
 พิเศษของโครงการทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา แผนกวิชาประถมศึกษา
 คณะครุศาสตร์ พร้อมกับทดลองใช้แบบเรียนสังคมศึกษา และสร้างคู่มือครูสำหรับแบบ
 เรียนดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้ผู้รับการอบรมได้นำแบบจำลองการสอนสังคมศึกษา
 ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม สำหรับครูช่วยสอนเด็กชาวเขาไปทดลองใช้ และประการที่สำคัญคือ
 เพื่อให้ผู้รับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ ทักษะคติและค่านิยมอันพึงประสงค์
 สามารถเป็นผู้นำเจ้าหน้าที่พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาค้นการศึกษา หรือเป็นครู
 ช่วยสอนเด็กชาวเขาตามหมู่บ้านชาวเขา เยาวชนคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นับเป็นวิธี
 หนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาชาวเขาครูสอนเด็กชาวเขา ในขณะเดียวกันยังมีผลในการแก้ปัญหา
 ด้านเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง การเมืองและการอนามัยอีกด้วย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า

1. หลักสูตรพิเศษ แบบเรียน คู่มือครู แบบจำลองการสอนสังคมศึกษา ชั้นประ
 ถมปีที่สาม สำหรับครูช่วยสอนเด็กชาวเขา หลักการและวิธีการอบรมจะช่วยให้ผู้รับการ
 อบรม มีความรู้ ทักษะ ทักษะคติ ค่านิยมที่เหมาะสมและมีความสามารถในการสอนวิชา
 สังคมศึกษา โดยมีความรู้และความสามารถดังกล่าวก่อนและหลังการอบรมมีความแตก
 ต่างกัน

2. สัมฤทธิผลด้านวิชาการมีความสัมพันธ์เชิงนิมิต (Positive) กับการสามารถในการสอน

3. ผู้รับการอบรมจะมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาเมื่อได้ใช้แบบเรียนที่กำหนดให้

4. ผู้รับการอบรมไม่ว่าจะมีวุฒิชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือสูงกว่า สถานภาพคือเป็นพระภิกษุสามเณรหรือฆราวาส และกลุ่มคือกลุ่มใหม่หรือกลุ่มเก่า จะมีความมั่นใจในการสอนไม่แตกต่างกัน เมื่อได้รับการอบรมตามวิธีที่กำหนดให้กับใช้แบบเรียนที่จัดให้

5. ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจคำและเรื่องต่าง ๆ เมื่อได้ใช้แบบจำลองการสอนสังคัมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม สำหรับครูช่วยสอนเด็กชาวเขา ที่กำหนดให้

6. ผู้รับการอบรมไม่ว่าจะมีวุฒิชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือสูงกว่า สถานภาพคือเป็นพระภิกษุสามเณรหรือฆราวาส และกลุ่มคือกลุ่มใหม่หรือกลุ่มเก่า จะมีความมั่นใจในการสอนไม่แตกต่างกัน เมื่อได้รับการอบรมตามวิธีที่กำหนดให้กับใช้แบบจำลองการสอนที่จัดให้

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นชาวเขาเพศชาย มีอายุตั้งแต่ 16 - 42 ปี ประกอบด้วยเผ่าต่าง ๆ 10 เผ่า จาก 11 จังหวัด เป็นพระภิกษุ 8 รูป สามเณร 13 รูป และฆราวาส 59 คน โดยกองส่งเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์คัดเลือกเข้าอบรมเป็นระยะเวลา 3 เดือน ณ ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย หลักสูตรพิเศษ หนังสือแบบเรียน แบบทดสอบ คู่มือครู แบบจำลองการสอนสังคัมศึกษา แบบสังเกตการสอน แบบการให้คะแนนการฝึกสอน แบบนิเทศการสอนแบบปรนัย แบบประเมินผลหนังสือแบบเรียน และแบบประเมินผลแบบจำลองการสอนสังคัมศึกษา

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปทำการทดลอง ณ ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โรงเรียนสังวาลย์วิทยา และโรงเรียนบ้านแม่ลาย โดยทำการเก็บข้อมูลต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลมา

วิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ณ แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น

1.1 สัมฤทธิผลด้านวิชาการ ผู้รับการอบรมได้รับความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ ปรากฏว่าวิชาสังคมศึกษา ผู้รับการอบรมได้อันคัมคะแนน A B C รวมกัน ถึง 71 คน คิดเป็นร้อยละ 88.75 ของผู้รับการอบรมทั้งหมด และวิชาครูเบื้องต้น ผู้รับการอบรมได้อันคัมคะแนน A B C รวมกันถึง 61 คน คิดเป็นร้อยละ 76.25 ของผู้รับการอบรมทั้งหมด

1.2 ความสามารถในการสอน จากการวัดผลด้านการสอนทั้ง 80 คน มีผู้อยู่ในระดับ A ถึง 9 คน แลระดับ F เพียง 1 คน เท่านั้น แสดงว่าผลการสอนในส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดีสมตามจุดประสงค์ แสดงว่าผู้รับการอบรมมีความรู้ด้านวิชาการและมีความสามารถในการสอน ซึ่ง เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1.

2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิผลด้านวิชาการ กับความสามารถในการสอน จากการศึกษาลักษณะแห่งความสัมพันธ์โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ได้เป็น .363 (วิชาสังคมศึกษากับความสามารถในการสอน) และ .407 (วิชาครูเบื้องต้นกับความสามารถในการสอน) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 นับว่าความสัมพันธ์เป็นไปในเชิงนิมิต ตามสมมติฐานข้อที่ 2

3. การประเมินผลความเข้าใจของผู้รับการอบรม เกี่ยวกับหนังสือแบบเรียน ปรากฏว่า ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจดีในเนื้อหาวิชา เมื่อได้ใช้หนังสือแบบเรียนที่กำหนดให้ ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

4. การสำรวจความมั่นใจของผู้รับการอบรม เกี่ยวกับการนำเนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนไปสอน ผลปรากฏว่า พื้นฐานการศึกษา สถานภาพและกลุ่มของผู้รับการอบรม

ไม่มีอิทธิพลต่อความมั่นใจในการสอน จากผลการวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ (χ^2) ของผลการทดสอบความมั่นใจในการสอนของผู้รับการอบรม ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลการวิจัยจึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

5. การประเมินผลความเข้าใจของผู้รับการอบรมเกี่ยวกับแบบจำลองการสอนสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม สำหรับครูช่วยสอนเด็กท้าวเขา ปรากฏว่า ผู้รับการอบรมโดยส่วนรวมมีความเข้าใจเกี่ยวกับแบบจำลองการสอนก่อนฝึกสอนและภายหลังฝึกสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่าการฝึกสอนมีอิทธิพลต่อความเข้าใจเกี่ยวกับแบบจำลองการสอนของผู้รับการอบรมโดยส่วนรวม สำหรับผู้รับการอบรมในกลุ่มเก่ามีความเข้าใจเกี่ยวกับแบบจำลองการสอนก่อนฝึกสอนและภายหลังฝึกสอนไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 แสดงว่าการฝึกสอนไม่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจเกี่ยวกับแบบจำลองการสอนของผู้รับการอบรมในกลุ่มเก่า สำหรับผู้รับการอบรมในกลุ่มใหม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับแบบจำลองการสอนก่อนฝึกสอนและภายหลังฝึกสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่าการฝึกสอนมีอิทธิพลต่อความเข้าใจเกี่ยวกับแบบจำลองการสอนของผู้รับการอบรมในกลุ่มใหม่ จึงเห็นได้ว่าผู้รับการอบรมมีความเข้าใจคำและเรื่องในแบบจำลองการสอน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5

6. การสำรวจความมั่นใจของผู้รับการอบรมเกี่ยวกับการนำแบบจำลองการสอนไปสอน ผลปรากฏว่า พื้นฐานการศึกษา สถานภาพและกลุ่มของผู้รับการอบรมส่วนใหญ่ไม่มีอิทธิพลต่อความมั่นใจในการสอน ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ (χ^2) ของผลการทดสอบความมั่นใจในการนำแบบจำลองการสอนไปสอนของผู้รับการอบรมส่วนใหญ่ ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลการวิจัยจึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 เว้นแต่เรื่อง เอกสารเสริมประสบการณ์เรื่อง เจตียุทธหัตถ์ และแผนภูมิเครือญาติของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จากผลการวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ (χ^2) ของผลการทดสอบความมั่นใจในการนำแบบจำลองการสอนไปสอนของผู้รับการอบรมมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผู้รับการอบรม

ที่มีพื้นความรู้ ป. 4 ตอบว่ามั่นใจในการสอนทั้ง 2 เรื่อง เป็น 83.33 % และ 80.00 % ตามลำดับ ส่วนผู้รับการอบรมที่จบสูงกว่า ป. 4 จะตอบว่ามั่นใจในการสอนทั้ง 2 เรื่อง เป็น 100 %

ดังนั้นวิธีฝึกอบรมโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น ตามหลักการและกระบวนการวิจัย ได้ผลตามความมุ่งหมาย สรุปได้ว่าการทดลองฝึกอบรมครั้งนี้ประสบผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ.

ปัญหาและขอเสนอแนะ

เพื่อเป็นประโยชน์ต่อโครงการนี้และผู้สนใจทั่วไป ผู้วิจัยจึงใคร่ขอชี้แจงให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ และขอเสนอแนะบางประการ ดังต่อไปนี้

1. พื้นความรู้และประสบการณ์ของผู้รับการอบรมต่างกัน คือ ป. 4 - มศ. 4 ทำให้มีความลำบากในการแบ่งกลุ่ม ถ้าหากกำหนดระดับความรู้ของผู้รับการอบรมไม่เท่ากันจนเกินไป เช่น ประถมปีที่ 7 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 จะเป็นประโยชน์และสะดวกขึ้น นอกจากนี้ในการคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรมควรคำนึงถึงคุณสมบัติของผู้ที่จะออกไปปฏิบัติหน้าที่ครู เป็นหลักสำคัญในการพิจารณาคัดเลือก ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2. ระยะเวลาของการอบรม ระยะเวลาของการอบรมน้อย เมื่อคำนึงถึง การฝึกอบรมที่ต้องให้ทั้ง เนื้อหาวิชาสามัญ วิชาครู เบื้องต้น และฝึกสอน ควรขยายช่วงเวลาการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นเป็น 4 เดือน

3. การผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอน ยังมีการนำเอาวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ น้อย ควรเชิญวิทยากร ไปแนะนำและสาธิต เกี่ยวกับการทำอุปกรณ์การสอนจากวัสดุในท้องถิ่น และอุปกรณ์การสอนที่ผลิตได้ควรไว้ให้ผู้รับการอบรมนำไปใช้สำหรับสอนเมื่อไปเป็นครู อันจะเกิดประโยชน์ดีกว่า เก็บไว้ที่สถานฝึกอบรม

4. การฝึกสอนของผู้รับการอบรม ผู้รับการอบรมฝึกสอน 2 รุ่น รุ่นละ 8 วัน ทำการฝึกสอนวันละ 5 ชั่วโมง นับว่ามีเวลาฝึกสอนน้อย ผู้รับการอบรมควรมีเวลาฝึกสอนประมาณคนละ 10 วัน หรือ 50 ชั่วโมง เป็นอย่างน้อย เพื่อจะได้เห็นพัฒนาการเกี่ยวกับความสามารถในการสอนของผู้รับการอบรม ได้ดียิ่งขึ้น

5. ในท้องถิ่นอื่น ๆ ของประเทศไทยที่มีปัญหา เช่นเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน กับกรณีนี้ นักบริหารหรือนักวิชาการที่มีความสนใจ เกี่ยวกับเรื่องนี้ จะลองนำวิธีการผลิตครูระยะสั้นนี้ไปทดลองใช้ เพราะนอกจากจะผลิตครูได้สมกับวัตถุประสงค์ คือแก้ปัญหาการขาดครูได้แล้ว ยังจะแก้ปัญหาที่อื่น ๆ ได้อีกด้วย โดยเฉพาะความเป็นพลเมืองดีของประเทศไทย

6. ผู้รับการอบรมในรุ่นที่ 3 นี้ ได้รับแจกหนังสือแบบเรียนที่แผนกวิชาประถมศึกษาสร้างขึ้น พร้อมกับคู่มือครู และแบบจำลองการสอนสังกมศึกษาคนละ 1 ชุด แต่เมื่อผู้รับการอบรมหรือครูช่วยสอน เด็กๆ เขาเหล่านี้ออกไปปฏิบัติงานสอนตามหมู่บ้าน เด็ก ๆ ชาวเขาจะไม่มีหนังสือเรียน นอกจากครูช่วยสอนเหล่านี้จะนำแบบรูปจากหนังสือดังกล่าว ซึ่งคงหาได้ยากเพราะขาดอุปกรณ์ หากมีการจัดทำหนังสือแบบเรียนชุดนี้ แจกจ่ายให้แก่เด็ก ๆ เขาด้วยก็จะช่วยในการติดตามผลการวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น มิฉะนั้นแล้ว การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาของเด็ก ๆ เขาจะไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

7. การใช้หนังสือแบบเรียนสำหรับเด็ก ๆ เขามีประโยชน์ในด้านการสอดคล้องกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเขา แต่ในด้านการวัดผลชั้นประถมศึกษาตอนต้น คือชั้นประถมปีที่ 4 จะไร่วิธีเปรียบเทียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผลการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2511 โดยกำหนดให้คณะกรรมการของอำเภอเป็นผู้ออกข้อสอบได้ปลายปี และยึดเนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการที่เด็กพื้นราบเรียน และหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2503 จะเห็นได้ว่าหนังสือและหลักสูตรแตกต่างกัน จึงทำให้เป็นปัญหาสำหรับเด็ก ๆ เขาที่ไปสอบสมทบด้วย นอกจากนี้ผู้ปกครองของเด็ก ๆ เขาที่ประสงค์จะให้เด็กของเขาได้เรียนต่อในชั้นประถมปลายด้วย

จึงมีมาขอรองครูช่วยสอนให้โรหนังสือแบบ เรียนของนักเรียนพื้นราบมาสอน

8. ผู้รับการอบรมกลุ่ม เก้าซึ่งมีประสบการณ์ในการสอนมาแล้ว ประการว่ามีปัญหา เกี่ยวกับการออกข้อสอบ เพราะออกข้อสอบไม่เป็น แม้ในการอบรมรุ่นที่ 3 นี้ ก็ไม่ได้ให้ผู้รับการอบรมฝึกและทดลองออกข้อสอบ เพียงแต่เรียนหลักการเล็กน้อย เท่านั้น เพราะมีข้อจำกัดในเรื่อง เวลา หากขยายเวลาอบรมไปเป็น 4 เดือน คงจะทำให้ผลการฝึกอบรมในภาคทฤษฎีดีขึ้นและครบทุกขั้นตอนของขบวนการ เรียนรู้ สำหรับแบบจำลองการสอนสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษา สำหรับครูช่วยสอนเด็กท้าวเขา ได้สร้างแบบทดสอบไว้อย่าง ซึ่งจะช่วยครูช่วยสอนเด็กท้าวเขาในเรื่องการออกข้อสอบ ได้อีกทางหนึ่ง

9. จากการทดลองใช้แบบจำลองการสอนสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษา สำหรับครูช่วยสอนเด็กท้าวเขา ปรากฏว่าแบบจำลองการสอนดังกล่าวมีประโยชน์ใน ด้านช่วยในการ เตรียมการสอนของครูได้จริง ผู้รับการอบรมมีความสนใจอยากจะทำ แบบจำลองการสอนไปทดลองใช้ โดยเห็นว่าจะทำให้สมทำการสอนนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น กว่าวิธีการคู่มือครู

จากการใช้แบบจำลองการสอนของผู้วิจัย พบปัญหาและมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

9.1 เกี่ยวกับเวลาในการสอน ช่วง เวลาในการอบรมวิชาหนึ่ง ๆ ตาม ตารางการอบรมแบ่ง เป็นช่วงละ 50 - 60 นาที แต่ช่วง เวลาในแบบจำลองการสอน จากตัวอย่างการจัดกิจกรรมใน 1 ช่วง เวลาจะใช้ เวลาประมาณ 2 - 3 ชั่วโมง ดังนั้น จึงต้องจัดกิจกรรมบางอย่างออก เพื่อให้เหมาะสมกับ เวลาตามตารางฝึกอบรม จึง ทำให้ไม่ไ้ทดลองจัดกิจกรรมอย่างสมบูรณ์ตามที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึง การสอนวิชาครูสอดแทรกไปกับการสอน เนื้อหาวิชาในแต่ละครั้งด้วย ถึงอย่างไรก็ตาม ผู้วิจัย หรือผู้สอนคนอื่น ๆ ที่ประสงค์จะนำแบบจำลองการสอนนี้ไปทดลองใช้ย่อมสามารถ ที่จะเลือก จะเพิ่ม หรือจะจัดกิจกรรมที่เสนอไว้ตามที่เห็นสมควรกับ เวลา ความสามารถ และ สถานการณ์

9.2 หนังสืออ่านเพิ่มเติม ผู้วิจัยคิดว่า เมื่อผู้รับการอบรมออกไปปฏิบัติหน้าที่ ครูตามหมู่บ้านชาวเขาเผ่าต่าง ๆ แล้ว คงจะหาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับครูและนักเรียนที่ได้เสนอไว้ในแบบจำลองการสอนไม่ได้ จึงเห็นสมควรสร้างเป็นเอกสารเสริมประสบการณ์จัดไว้ในแบบจำลองการสอนใหม่มากพอที่จะเป็นส่วนขยายความรู้จากเนื้อหาในหนังสือแบบเรียนได้อย่างแท้จริง

9.3 ควรมีการสร้างแบบจำลองการสอนสังคมศึกษา ชั้นประถมปีที่สาม สำหรับครูที่ทราบ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยต่อไป

9.4 ผู้บริหารการศึกษา หรือนักวิชาการ หรือผู้ที่มีความสนใจในเรื่องนี้ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตร โครงการสอน ประมวลการสอน และคู่มือครูควรจะลองสร้างแบบจำลองการสอนในวิชาอื่น ๆ เพื่อจะแก้ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอนของครู และการนิเทศการสอน.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย